

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ และสามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมาก เนื่องจากยังก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับบุคคลหลายกลุ่ม ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ในลักษณะผลทวีคูณ เพราะการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจในครั้งหนึ่งต้องอาศัยกิจกรรมรองรับหลายลักษณะ เช่น การคมนาคมขนส่ง ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจให้เช่า ธุรกิจที่พัก โรงแรม รีสอร์ท มัคคุเทศก์ หรือร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ทางด้านการเกษตรกรรมซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบทางอาหาร ทางด้านส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น เช่น การทำหัตถกรรมเพื่อผลิตสินค้าที่ระลึก อาชีพรับเหมาก่อสร้าง โครงสร้างในสาธารณูปโภคพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นับว่าการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหาการว่างงานได้เป็นอย่างดี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549: 20) อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวที่ขาดประสิทธิภาพ อาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมและการเสื่อมสภาพของความเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ และยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทำให้ขาดรายได้ ทั้งนี้การศึกษาการจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจะช่วยพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดสงขลาซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายทั้งที่เป็นธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม

สงขลา คำขวัญประจำจังหวัดว่า นกน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป๋า ศูนย์การค้าแดนใต้ มีพื้นที่ติดต่อกับรัฐเคดาห์ (ไทรบุรี) ของมาเลเซีย เป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุจำนวนมาก อีกทั้งมีขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และการละเล่นพื้นเมืองที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตกทอดให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษามากมาย ที่สำคัญสงขลาเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นชายทะเลฝั่งอ่าวไทย ทะเลสาบ น้ำตก เกาะ ชุมชนแบบดั้งเดิม และอุทยานแห่งชาติ

อำเภอสทิงพระเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากมาย ตัวอย่างเช่น วัดพระโคะ หาดมหาราช เป็นต้น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม คือ หาดมหาราชและอุทยานนกน้ำคูขุด ซึ่งอยู่ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา และเป็นส่วนหนึ่งของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา ได้มีการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเมื่อ พ.ศ.2519 พื้นที่ในส่วนนี้ประมาณ 227,916 ไร่ มีสัตว์ป่าประเภทนกน้ำ ทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพใช้เป็นที่อยู่อาศัย หลบภัย แหล่งอาหารและขยายพันธุ์ 112 ชนิด เช่น นกยาง นกกาบบัว นกเป็ดคับแค นกกาน้ำ นกเป็ดน้ำ นกพริก นกกระสา และนกอีโก้ง เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย การเดินทางไปชมนกน้ำจะต้องเช่าเรือแบบเหมาลำเข้าไป ช่วงเวลาที่จะไปชมนกน้ำควรเป็นช่วงเดือนพฤษภาคม-ธันวาคม เพราะจะมีนกอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และสภาพลมฟ้าอากาศเอื้ออำนวย ไม่มีฝนตกมากนัก (วิมล จิโรจพันธุ์ และคณะ, 2548: 282)

ในรอบหลายปีที่ผ่านมานักท่องเที่ยวจากพื้นที่ต่างๆ ได้เดินทางเข้ามาเที่ยวที่อุทยานนกน้ำคูขุดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ รวมทั้งความน่าสนใจของนกสายพันธุ์ต่าง ๆ ที่แวะเวียนมาพักอาศัยในพื้นที่อุทยาน ต่อมาจำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลงเรื่อย ๆ มีการสันนิษฐานกันว่าเกิดจากจำนวนนกที่หายไป หรือสูญพันธุ์ไป อีกทั้งขาดการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทุกฤดูกาล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เนื่องจากพิจารณาเบื้องต้นพบว่ายังมีการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่องและความเชื่อมโยงโทรมของทัศนียภาพ อย่างไรก็ตามสาเหตุแท้จริงที่นักท่องเที่ยวของอุทยานนกน้ำคูขุดลดลง ยังไม่ปรากฏชัดเจน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุดที่เหมาะสม เพื่อให้กลับมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก และหาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและความต้องการของประชาชนในตำบลคูขุดและยังส่งผลให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาที่เหมาะสม

คำถามการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลาว่าเป็นอย่างไร
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ว่าควรเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว และปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมแนะนำบริการ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการบริการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการทำวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่วิจัย ได้แก่ บริเวณอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ท่องเที่ยวที่ตำบลจองศรี ตำบลท่าหิน ตำบลคูขุด อำเภอสังขละบุรี ตำบลบางเขียด ตำบลชะแล้ ตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร ตำบลควนโส อำเภอควนเนียง ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา และตำบลปากพะยูน ตำบลดอนประดู่ ตำบลเกาะหมาก ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีเนื้อที่รวม 2 แสนกว่าไร่

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิดในการประเมินตามรูปแบบของส่วนประสมทางการตลาด 7P's คือ 1) Product 2) Price 3) Place 4) Promotion 5) People 6) Physical Evidence Presentation และ 7) Process

3. ขอบเขตด้านประชากร

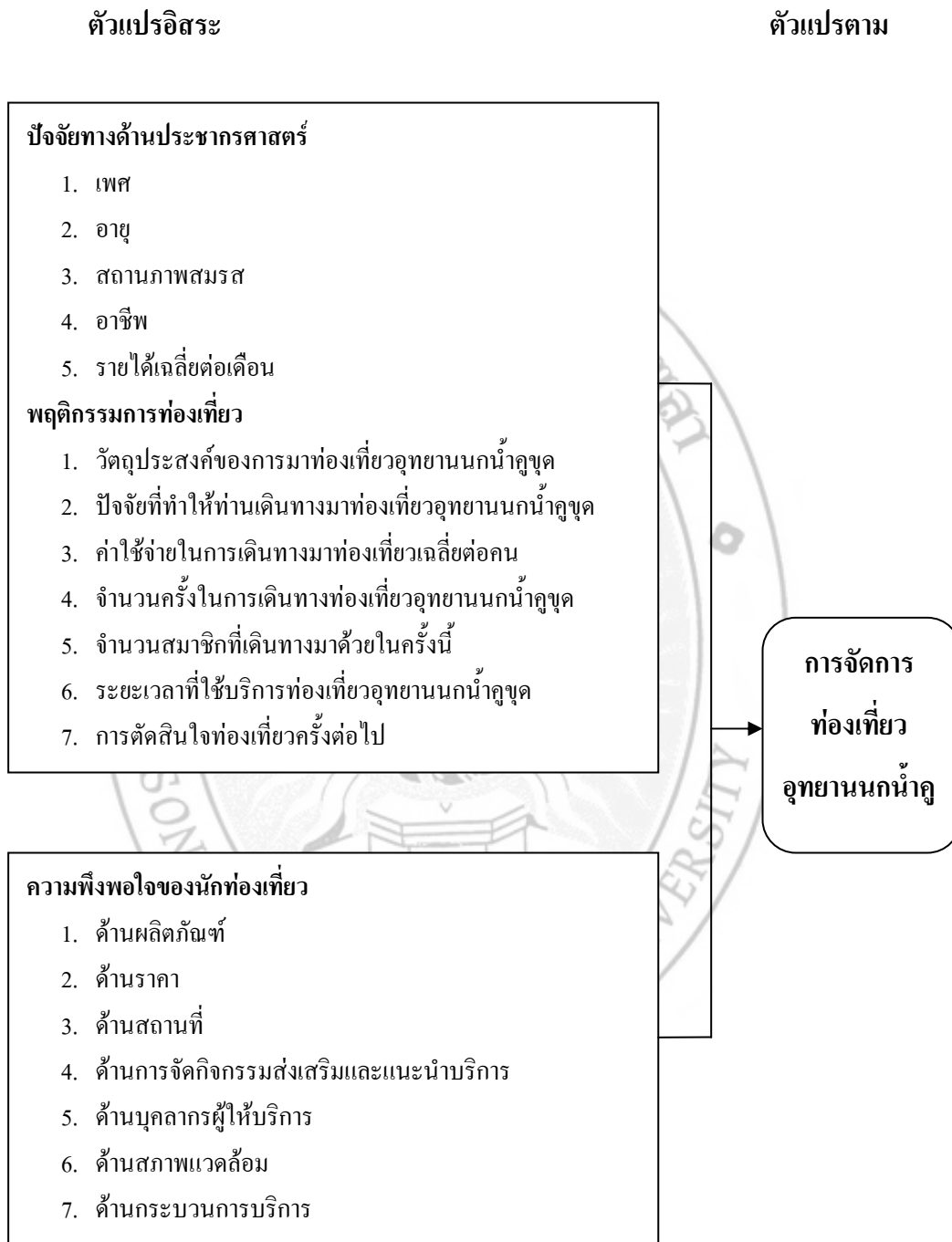
นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว	จำนวน 350 ราย
ผู้ประกอบการ	จำนวน 5 คน
เจ้าหน้าที่อุทยานนกน้ำคูขุด	จำนวน 2 คน
ผู้นำท้องถิ่น	จำนวน 4 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ได้ทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม 2554 – เดือนธันวาคม 2555

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการ โดยเฉพาะด้านการตลาดในแหล่งท่องเที่ยว อุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ทั้งที่พักค้างคืนและไม่ค้างคืน และรวมถึงคนในพื้นที่และนอกพื้นที่

อุทยานนกน้ำคูขุด หมายถึง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา (คูขุด) อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเรื่อนำเที่ยว ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ในบริเวณอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่บริเวณ อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา

เจ้าหน้าที่อุทยานนกน้ำคูขุด หมายถึง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ และเจ้าหน้าที่บริการ นักท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา
2. ได้ทราบแนวทางรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเนื่องจากอุทยานนกน้ำคูขุดเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติสามารถทำรายได้ให้กับคนในชุมชนตำบลคูขุด อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา
3. นำผลจากการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนา อุทยานนกน้ำคูขุดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งที่สำคัญของจังหวัดสงขลา